

XARXES SOCIALS

Al Facebook sense haver

Molts dels menors s'inicien a les xarxes socials abans dels 14 anys, i els pedagogs aposten per l'educació en lloc de la prohibició

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Quan un nen escolta les converses dels adults, es pot endur una bona reprimenda. Excepte si aquestes converses són a internet i, especialment, a les xarxes socials. La llei barra el pas a eines com Facebook, Tuenti, Instagram, Twitter o Google+ als menors de 14 anys, però el cert és que molts adolescents s'inicien en edats més joves a aquestes xarxes socials. Pedagogs i pares consideren que alguns ja són madurs abans dels 14 anys per entendre i gestionar els riscos d'aquestes plataformes. Més que prohibir-los que hi entrin, defensen, el que cal és parlar-ne.

Marta Grau té un fill de 14 anys i una filla de 12. Tots dos estan a Facebook, Instagram i Google+ i, a més, el gran també ha obert compte a Twitter. Quan van fer els 12 anys, tots dos van tenir mòbil, i xategen a través de WhatsApp. "No-més hi poden accedir a través de wifi", recalca Grau, perquè així sempre es connecten a casa seva o dels avis, però sobretot perquè, "si van a l'institut amb amics, vagin parlant i no s'acostumin a estar tot el dia amb el mòbil a les mans". L'addicció és un dels riscos que afronten els menors a les xarxes, com també l'accés a continguts violents o pornogràfics no aptes per a la seva edat, i també l'assetjament. ¿Però quan estan realment preparats els nens?

Pel pedagog Enric Prats, els 12 anys, quan van a l'institut, són una frontera raonable perquè els menors tinguin mòbil i s'estrenin a les xarxes socials. Tot i que, legalment, el lllindar és als 14. L'advocat especialitzat en internet Alejandro Touriño explica que, tot i que no hi ha normativa específica, la llei de protecció de dades marca que "als 14 anys un menor pot fer un tractament individual de les seves dades sense necessitat d'un adult" i, per tant, obrir un compte en aquestes plataformes. Si el bateig 2.0 s'avança, el menor haurà de tenir una autorització paterna. De fet, algunes xarxes socials com Tuenti adver-

La clau
La premissa més important a l'hora de crear un perfil a qualsevol xarxa és, segons els pedagogs, no compartir la contrasenya i canviar-la periòdicament

teixen que podran verificar en qualsevol moment l'edat dels menors i, si escau, exigir-los l'autorització dels pares o tutors legals.

Bateig 2.0 abans dels 14

A la pràctica, molts nens menteixen sobre la seva edat i els mecanismes de verificació s'activen poc: "Aquestes empreses no tenen l'interès més gran del món a verificar la identitat o l'edat dels seus usuaris, perquè llavors el nombre d'usuaris es veuria afectat", reconeix Touriño. El president de l'Associació Professional Espanyola de Privacitat, Ricard Martínez, considera, per contra, que no s'han de culpar unes empreses que s'exposen a multes d'entre 900 i 600.000 euros, sinó alguns pares "inconscients", els mateixos, diu, que "comprende als fills videojocs per a més grans de 18 anys i els deixen veure pel·lícules amb violència".

Manel Llovera té tres fills: un nen de 13 anys i dues nenes de 12 i 9 anys. Els dos més grans tenen telèfon mò-

bil i són usuaris d'Instagram, WhatsApp i Snapchat. "Abans la nena també tenia Google+, però tot el que feia era visible per a tothom. Es feia amiga de tothom i l'hi vam haver de regular una mica abans que expliqués la seva vida a gent que no coneixia", explica Llovera. "El noi és més responsable. Va una mica amb el caràcter", afegeix. Com els fills de la Marta, els nens del Manel també van disposar del seu primer mòbil als 12 anys. Segons l'Idescat, un 53% dels nens d'entre 10 i 15 anys tenen mòbil. El Manel evidencia la pressió social que tenen els menors: "Només un o dos nens de la classe no tenen mòbil. Si vols quedar, has d'estar al grup de WhatsApp", explica el pare.

"La majoria de nanos són molt sensats", assegura Prats, que també és pare d'un jove de 14 anys. Pel pedagog, els adults han d'estar atents i intervenir si detecten símptomes d'addicció, com ara nerviosisme i cansament, o si sospiten d'algun episodi d'assetjament. Però, si això no passa, aconsella "molta subtilitat". "Si insistim molt a casa o a classe, no aconseguirem res. És com dir

Recomanació
"No s'han d'acceptar amistats de gent que no coneixis", diuen els pares

a un adult que no fumi. Ho veurà com el sermó de sempre", afirma Prats. Treballar valors com l'autenticitat i la responsabilitat o parlar-ne a través de les notícies són vies més eficients. Precisament la Marta explica que fa dos anys a l'institut dels seus fills hi va haver un problema d'assetjament a través de WhatsApp i aquest episodi els va permetre parlar-ne a casa.

L'addicció, l'assetjament i l'accés a continguts violents o pornogràfics són riscos que cal tenir en compte. GETTY

r sortit de l'ou

XARXES SOTA CONTROL
Marta Grau amb el seu marit i els seus dos fills, de 12 i 14 anys. Els dos menors tenen mòbil. CRISTINA CALDERER

Els pares, amics al Facebook?

Llovera explica el que aconsella als seus nens: "Si hi ha una cosa que no diries a algú a la cara, no l'hi diguis per WhatsApp. Si no t'agrada que se'n riguin de tu, no te'n riguis de la gent. No acceptis l'amistat de gent que no coneguis". Algunes d'aquestes recomanacions s'inclouen al dossier en línia sobre xarxes socials editat per la Generalitat, que també suggereix als pares que es facin amics dels seus fills al Facebook per fer-ne un seguiment.

Prats, que és professor de pedagogia internacional de la Universitat de Barcelona (UB), en discrepa: "Els pares no poden ser amics, i encara menys al Facebook; els pares són i han de fer de pares". Martínez hi coincideix i també hi veu un problema moral: "¿Amb quina legitimitat estic afectant la vida privada de tots els menors que rodegen el meu fill?" Al WhatsApp veure el que fan els fills és més difícil, però, tot i així, amoïna menys els pares. "Em fa més por el Facebook que el WhatsApp -afirma Marta Grau-. Al WhatsApp tenen la gent de qui tenen el mòbil. Al Facebook és

molt més fàcil que puguin agregar algú que no coneguin". Tant Marta Grau com Manel Llovera asseguren que els seus fills són reticents a la possibilitat que ells vegin el que fan a les xarxes, però sí que els consulten si tenen algun dubte. La Marta coneix les mateixes xarxes que els seus fills i n'és usuària: "Si tu controles les xarxes socials, és molt més fàcil que puguis acompanyar els teus fills en aquest procés". El president de l'Associació Professional Espanyola de Privacitat reclama als pares un comportament a les xarxes socials que sigui exemplar per als seus fills i critica que algunes escoles pugin a YouTube o Flickr imatges dels nens: "Els centres escolars hi són per formar els menors, no per explotar la seva imatge".

Els riscos hi són, "a les xarxes i al carrer", afirma Prats, i, més que prohibir o sobreprotegir, cal educar en valors, tenir comunicació, acompanyar i deixar que aprenguin. "És preferible que es fumin les clatellades com més aviat millor", opina Llovera. Potser Facebook també els ajudarà a sortir de l'ou. ■

Potenciar les plataformes infantils per a públic encara més jove

Passa sovint, també amb les xarxes socials: els petits tenen les seves pròpies eines, però els atreuen més les que utilitzen els grans. Encara que molts adolescents prefereixen Facebook o Google+, les xarxes per a infants com ara Club Penguin, de Disney, i Kuddle, una mena d'Instagram per a nens, s'obren camí. En aquestes xarxes infantils hi ha normes més estrictes i s'ha de tenir el consentiment dels pares, que poden revisar el que fan els seus fills quan ells vulguin. A Kuddle, per exemple, han retirat opcions com la geolocalització, fan els "m'agrada" anònims i les fotos que s'hi penjen no es poden comentar. Segons l'Institut Nacional d'Estadística, un 26% dels infants espanyols de deu anys ja tenen mòbil i la noruega Kuddle situa en els vuit anys la primera experiència a les xarxes socials. Per això Marta Grau reclama que les xerrades informatives als pares es facin ja en l'etapa escolar i un bon lloc seria a les mateixes escoles. Que les criatures estàn en el focus és evident. El portal especialitzat en tecnologia Gigaom informava fa unes setmanes que YouTube prepara una versió destinada als més petits. Facebook també fa temps que ho intenta, però, de moment, no ha concretat quan estarà a la xarxa. Per ampliar el seu mercat a la infància, els gegants d'internet hauran d'esforçar-se per protegir les criatures.

L'actitud de pares i fills davant les xarxes

73%
dels adolescents catalans estan en alguna de les xarxes socials

Un estudi de la Fundació Pere Tarrés fet a pares amb fills adolescents, d'entre 12 i 17 anys, conclou que un 73% dels joves tenen perfil a les xarxes socials i que, d'aquests, un 55% tenen els seus pares entre els seus contactes.

61%
dels pares creuen que els fills usen les plataformes de manera segura

El que més angoixa els pares és que els fills detallin l'adreça de casa o telèfons, el tipus de continguts que comparteixen i, sobretot, que acceptin com a amics persones desconegudes.